

ĐỀ KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG – ĐỀ SỐ 6**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 9****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)**

Đọc văn bản sau:

MỘT ĐỜI ÁO NÂU*Một đời mẹ mặc áo nâu**Bao nhiêu tấm cũng một màu đất đai**Rách lành kể những hôm mai**Áo như đời mẹ sờn phai mỗi ngày**Áo nâu bạc, áo nâu gầy**Áo như thừa ruộng chó đầy nắng mưa**Lặng nghe sợi vải ngày xưa**Thấy trong mận chát đã thừa mồ hôi**Bao nhiêu nước mắt mẹ rơi**Áo nâu gói cả những lời xót xa**Mẹ như sông phía quê nhà**Dốc lòng đôi vạt phù sa lặng thầm**Mẹ đi về phía trăm năm**Con ngồi xếp những nâu trầm mà thương**Thôi đành nhờ cả khối sương**Áo nâu ơi, hãy theo đường mẹ đi ...*

(Nguyễn Văn Song, “Một đời áo nâu”, Báo Văn nghệ Hải Dương 18/10/2020)

Thực hiện yêu cầu:**Câu 1 (0,5 điểm).** Xác định thể thơ của văn bản trên.**Câu 2 (1,0 điểm).** Ghi lại những tính từ miêu tả hình ảnh áo nâu mà tác giả sử dụng trong hai khổ đầu bài thơ. Qua những từ ngữ đó, em hình dung như thế nào về cuộc đời của người mẹ?**Câu 3 (0,5 điểm).** Em hiểu thế nào về hình ảnh “những nâu trầm” trong khổ cuối bài thơ?

Câu 4 (1,0 điểm). Việc lặp lại nhiều lần hình ảnh áo nâu trong bài thơ mang lại hiệu quả nghệ thuật gì?

Câu 5 (1,0 điểm). Mẹ luôn vất vả chăm lo cho con để mong muốn con có tương lai tốt đẹp. Với vai trò là một người con, em thấy mình cần làm gì để xứng đáng với niềm mong đợi đó?

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích hai khổ thơ cuối của văn bản “Một đời áo nâu” trong phần đọc hiểu trên.

Câu 2 (4,0 điểm).

*Mẹ đi về phía trăm năm
Con ngồi xếp những nâu trăm mà thương
Thôi đành nhờ cả khói sương
Áo nâu ơi, hãy theo đường mẹ đi ...*

“Phải chăng khi mất đi những điều bình dị trong cuộc sống, con người mới nhận ra được giá trị thiêng liêng của những điều đó?”.

Viết bài nghị luận (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ về ý kiến trên.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I. ĐỌC HIỂU****Câu 1****Phương pháp giải:**

Dựa vào đặc trưng của thể loại

Lời giải chi tiết:

Dấu hiệu để xác định thể thơ:

→ Văn bản trên được viết theo thể thơ lục bát, thể hiện qua:

- Các cặp câu 6 chữ (câu lục) và 8 chữ (câu bát) nối tiếp nhau.
- Quy tắc gieo vần và nhịp điệu uyển chuyển, nhịp nhàng, đặc trưng của thơ lục bát.

Câu 2**Phương pháp giải:**

Đọc và xác định những tính từ miêu tả hình ảnh áo nâu

Lời giải chi tiết:

Những tính từ miêu tả áo nâu trong hai khổ đầu:

- "một màu đất đai"
- "rách lành"
- "sòn phai"
- "bạc"
- "gầy"

Hình dung về cuộc đời người mẹ:

→ Qua những từ ngữ đó, ta hình dung người mẹ có cuộc đời gian truân, tảo tần, chịu nhiều vất vả, lam lũ. Cuộc đời mẹ như chiếc áo nâu giản dị, bạc màu theo năm tháng vì nắng mưa, khó nhọc.

Câu 3**Phương pháp giải:**

Dựa vào ngữ cảnh để xác định

Lời giải chi tiết:

Hiểu về hình ảnh "những nâu trầm" trong khổ cuối:

→ "Những nâu trầm" gợi hình ảnh những chiếc áo nâu cũ kỹ, thấm đẫm mồ hôi, nước mắt, gắn bó suốt đời mẹ. Đây cũng là biểu tượng cho kỷ niệm yêu thương, nỗi nhớ, sự kính trọng của người con đối với mẹ sau khi mẹ rời xa trần thế.

Câu 4**Phương pháp giải:**

Dựa vào ngữ cảnh để xác định

Lời giải chi tiết:

Hiệu quả nghệ thuật của việc lặp lại hình ảnh "áo nâu":

→ Việc lặp đi lặp lại hình ảnh áo nâu giúp:

- Tạo điểm nhấn cho chủ đề bài thơ – ca ngợi tình mẹ bao la, giản dị mà sâu sắc.
- Làm nổi bật sự gắn bó thiêng liêng giữa cuộc đời mẹ và hình ảnh chiếc áo nâu lam lũ.
- Khơi gợi cảm xúc xúc động, tiếc thương và lòng biết ơn của người con.

Câu 5**Phương pháp giải:**

Liên hệ bản thân

Lời giải chi tiết:

Việc cần làm để xứng đáng với niềm mong đợi của mẹ:

→ Là một người con, em cần:

- Chăm ngoan, lễ phép với cha mẹ.
- Không ngừng nỗ lực học tập, rèn luyện đạo đức để trưởng thành và trở thành người có ích cho xã hội.
- Luôn biết yêu thương, sẻ chia, đền đáp công ơn dưỡng dục của mẹ.

PHẦN II. VIẾT**Câu 1****Phương pháp giải:**

Xác định nội dung chính của đoạn thơ

Vận dụng thao tác lập luận, phân tích

Lời giải chi tiết:

Trong hai khổ thơ cuối bài "Một đời áo nâu", hình ảnh người mẹ được hiện lên qua nỗi nhớ thương da diết của người con. "Mẹ xa lìa cõi trăm năm" - cách nói nhẹ nhàng về sự ra đi vĩnh viễn của mẹ, gợi nỗi buồn thấm thía. Người con ngồi xếp những chiếc áo nâu cũ kỹ, từng mảnh vải đều gói trọn những yêu thương, tảo tần, lam lũ của mẹ. Hình ảnh "những nâu trăm" không chỉ gợi vật chất cụ thể mà còn tượng trưng cho quá khứ đầy nghĩa tình và kỷ ức không thể phai mờ. Câu thơ "Thôi đành nhờ cả khói sương" thể hiện sự bất lực, nuối tiếc khi không thể giữ mẹ lại, chỉ có thể nhờ mây khói tiễn đưa. Lời nhắn nhủ "Áo nâu ơi hãy theo đường mẹ đi..." như một nguyện ước tha thiết, mong hình ảnh mẹ sẽ tiếp tục hiện diện trong thế giới bên kia.

Qua đó, tác giả đã truyền tải sâu sắc lòng biết ơn, tình cảm thiêng liêng bất tận của người con dành cho mẹ, đồng thời ca ngợi vẻ đẹp giản dị mà vĩ đại của tình mẫu tử.

Câu 2

Phương pháp giải:

Xác định vấn đề cần nghị luận

Liên hệ thực tế

Vận dụng thao tác lập luận, kĩ năng viết bài

Lời giải chi tiết:

Trong cuộc sống, nhiều khi chúng ta chỉ thực sự nhận ra giá trị thiêng liêng của những điều bình dị khi chúng không còn nữa. Câu thơ trong bài "Một đời áo nâu" đã gợi nhắc về một sự thật: đôi khi, mất mát chính là bài học sâu sắc nhất về sự trân trọng. Những điều bình dị ấy có thể là nụ cười của mẹ, là bữa cơm sum vầy, là chiếc áo nâu mộc mạc thấm đẫm mồ hôi... Vì quá thân thuộc, ta thường xem nhẹ và quên mất rằng chính những điều giản đơn đó đã nuôi dưỡng tâm hồn ta mỗi ngày.

Chỉ khi thời gian trôi đi, hoặc khi ta đối mặt với mất mát, ta mới nhận ra không gì thay thế được những điều nhỏ bé ấy. Mỗi kỷ niệm, mỗi vật dụng giản dị đều lưu giữ bao nhiêu yêu thương, bao nhiêu công lao không thể đo đếm. Chính sự giản dị mới là gốc rễ của những giá trị bền vững nhất. Nếu không biết quý trọng từ những điều bình thường, ta sẽ đánh mất những điều thiêng liêng nhất.

Thực tế cho thấy, nhiều người chỉ khi mất đi người thân, mất đi mái ấm gia đình, mới hiểu rằng yêu thương không thể đợi chờ. Cuộc sống hiện đại khiến con người bận rộn, dễ lãng quên những điều nhỏ bé, nhưng cũng vì thế, chúng ta càng cần học cách sống chậm lại, biết yêu thương nhiều hơn. Mỗi phút giây bên những người yêu thương, mỗi điều bình thường diễn ra mỗi ngày, đều là món quà vô giá mà cuộc sống ban tặng.

Bản thân em nhận ra rằng, em cần biết trân trọng hiện tại: yêu thương cha mẹ, quan tâm gia đình, biết ơn những điều giản dị nhất. Sống trọn vẹn từng khoảnh khắc yêu thương ấy, để mai sau không phải tiếc nuối.

Có thể thấy, giá trị của những điều bình dị chỉ thực sự được hiểu hết khi ta đánh mất. Vì thế, hãy biết yêu thương, trân trọng từng điều nhỏ bé trong cuộc đời này, ngay khi còn có thể.